

Керівництво навчальною роботою студентів і проблеми контролю

Розглядається питання керівництва навчальною роботою студентів і роль контролю в ньому.
зворотній зв'язок, контроль, оцінка, прийом

Будь-яке керівництво – це насамперед оцінка реальної обстановки відповідно до контингенту, який навчається, і поставлених перед ним завдань. При прямому, або очному, навчанні система замкнена. Носій інформації – викладач – вводить матеріал, а слухачі сприймають його та якимось чином на нього реагують, тобто відбувається зовнішній зворотній зв'язок. Викладач, оцінюючи зміст відповіді студента, встановлює відхилення отриманої відповіді від еталона і на цій основі робить висновок про ступінь засвоєння студентом введеної інформації. При цьому викладач вирішує, яку саме інформацію потрібно розширити, підсилити або, навпаки, що в ній є зайвим, тобто на основі сигналів зворотнього зв'язку він обов'язково коректує той потік інформації, яку сам же і вводить.

Інакша справа при заочному навчанні. Викладач не має перед собою аудиторії, не отримує постійного зовнішнього зворотнього зв'язку і тому не може безпосередньо проводити коректування. Він повинен попередньо продумати можливі реакції слухачів, об'єм і шляхи додаткової інформації на той випадок, якщо засвоєння пройде не досить успішно.

Найважливішим елементом функціонування всієї системи є спосіб організації контролю. Контроль втілює три такі функції: по-перше, це найважливіший інструмент мотивації і, отже, успішності навчання; по-друге, це інструмент адаптації підсистеми, яка навчає, до підсистеми, яка навчається, або спосіб корекції на основі отримання сигналів зворотнього зв'язку; по-третє, це оцінка якості знань і в кінці кінців, оцінка рівня навченості. Як правило, таке керівництво відбувається на основі зовнішнього зворотнього зв'язку. При самонавчанні зовнішній зворотній зв'язок замінюється внутрішнім, а отже, для цілей корекції можуть служити тільки попередньо передбачені реакції, тобто прийоми, прийняті при програмованому навчанні. Таким чином, завдання стоїть таке: організувати керівництво, використовуючи як внутрішній, так і зовнішній зворотній зв'язок.

Спочатку треба визначити перелік і дозування матеріалу, який підлягає вивченню, потім встановити послідовність певних кроків, відповідних учбових дій студентів і, нарешті, визначити систему звітності, тобто систему контролю в будь-яких проявах: чи то опитування з боку викладача, чи відповідний програмований пристрій, РС, ключі чи контрольні питання в підручнику чи посібнику та ін. Для цього ще до початку вивчення курсу студентові необхідно отримати чіткі методичні вказівки про те, що він має зробити, в якій послідовності і яка форма звітності. Такі методичні вказівки є першим ступенем, з якого починається навчання студента. Кожна МВ складається з двох частин. В першій ставляться задачі викладаються рекомендації з підготовки і здачі самостійного читання, контрольних робіт, чітко визначені вимоги до студентів на іспитах і заліках. Друга частина є, по суті, робочою програмою. Вона повинна мати

завдання для студентів і конкретний поурочний план на весь курс вивчення мови. У вказівках слід також визначати об'єми текстового матеріалу і перелічувати рекомендовану літературу за спеціальностями. Таким чином, з допомогою цих поурочних планів відбувається керівництво навчанням студентів протягом усього курсу.

Другим ступенем у навчанні студентів є підручники і навчальні посібники. Це вже чисто внутрішній зворотній зв'язок. В них розміщена інструктивна інформація – як діяти при оволодінні матеріалом і як перевіряти успішність своїх учбових дій, тобто маємо замкнену систему – систему ключів.

В методиці розрізняють дві системи керівництва учбовою діяльністю при самостійному вивченні. Перша – це навчальні програми (НП), які передбачають програмовані учбові дії. Вони повинні відповідати щонайменше двом принципам: 1) піддаватися жорсткій алгоритмізації і 2) мати однозначне рішення. Друга система – система зворотнього зв'язку – представляє собою не програмований контроль, роботу з ключами. Як уже було сказано, будь-яка учбова дія вимагає підтвердження правильності її виконання як для необхідної самокорекції, так і для створення додаткової мотивації; як для виконання наступної учбової дії, так і для мотивації продовження навчання взагалі. Отже, контроль – це необхідний і заключний компонент кожної учбової дії.

Головна функція контролю – діагностична. Тільки на основі контролю ми можемо визначити ступінь навченості, виявити недоліки в засвоєнні матеріалу і визначити, як треба їх виправити.

Друга функція контролю – дисциплінуюча. Тільки при систематичному контролі той, хто навчається, привчається до регулярної роботи.

Третя функція – коректувальна, коли на основі інформації, отриманої при зовнішньому чи внутрішньому зворотньому зв'язку, студент коректує свої дії.

Для того, щоб контроль був дійсно дієвим, необхідно чітко визначити об'єкти і прийоми контролю. Природньо, що вони різняться не тільки при різних видах мовної діяльності, а й при вивчаючому чи ознайомлювальному читанні. Так, якщо показником при сформованому умінні при вивчаючому читанні є 100% розуміння закладеної в тексті інформації, то при ознайомлювальному читанні, за оцінкою методистів, для розуміння змісту достатньо розуміння 75% інформації. Іншими мають бути і часові параметри. Швидкість при ознайомлювальному читанні має бути в два-три рази більшою, ніж при вивчаючому, щоб можна було говорити про сформованість навички або про мовну компетентність того, хто навчається.

Для контролю навичок вивчаючого читання можна запропонувати такі прийоми:

1) питання до змісту тексту; 2) тестові форми контролю; 3) контрольні компоненти навчальних програм; 4) реферування; 5) вирішення задач на розмірковування, що витікають зі змісту тексту; 6) переклад.

Отже, прийоми контролю різноманітні, багато з них можуть бути застосовані у навчанні заочників та при контролі за самостійною роботою.

Список літератури

1. Андрианова Л.Н., Багрова Н.Ю. , Ершова Э.В. Учебник английского языка для заочных технических вузов. / Изд. 3-е. М.: 1980.
2. Андрианова Л.Н. и др. Английский язык : Программированное пособие по грамматике. / Л.: 1973.

Рассматривается вопрос управления учебной деятельностью студентов и роль контроля в нем.

The problem of students' studying activity and the place of control in it is considered.